

Europa i undervisningen

Tove Heidemann

Cand.mag. et art.
Danmarks Lærerhøjskole i Haderslev.

„Europa i undervisningen“ er navnet på et toårigt projekt, som er afsluttet 1.januar 1994.

Det var finansieret af Forskningsinstitut for Pædagogik og Uddannelse, Danmarks Lærerhøjskole og Task Force Human Resources i Bruxelles. Projektets opgave var at indsamle, beskrive og formidle danske skolars erfaringer med at inddrage en europæisk dimension i undervisningen og med at samarbejde med skoler i andre lande. Formålet har været at inspirere andre skoler til at gå i gang og at lette deres planlægning.

I løbet af de to år er næsten tre hundrede undervisningsforløb og samarbejdsprojekter blevet registreret. Hovedparten af disse aktiviteter er blevet indlæst i skemaform på en nyoprettet

database i samarbejde med Mediekontoret i Undervisningsministeriet. For at søge i databasen kræves et abonnement på SKODA. Projektoversigten foreligger desuden i en papirudgave, som kan bestilles hos Danmarks Lærerhøjskole i Haderslev. Forskningsinstitut for Pædagogik og Uddannelse har udgivet den afsluttende rapport „Europa i Undervisningen. Portrætter af tolv pionerer“. Rapporten består dels af tolv detaljerede beskrivelser af udvalgte skoler, dels af en sammenfatning af alle erfaringer. Takket være en tillægsbevilling fra Task Force vil rapporten også udkomme på engelsk.

I modsætning til f.eks. Frankrig og England har Danmark i årevis haft tradition for at arbejde med andre lande i fremmedsprogsundervisningen, i historie, geografi og samfundsfag. Allige-

vel er „Europaundervisning“ noget nyt. Den handler ikke kun om enkeltlande, men også om relationer i tid og rum, om ligheder og forskelle i kultur og samfundsforhold og om europæiske integrationsprocesser. Emnet er oplagt til tværfaglige forløb og projektarbejde. Desuden er det nyt at samarbejde på lige fod med skoler i andre lande i stedet for de mere traditionelle studierejser.

De registrerede projekter kan opvise en mangfoldighed af forløb og måder at organisere samarbejde på. Denne mangfoldighed skyldes til dels, at de fleste lærere og lærergrupper har måttet begynde på bar bund.

Nogle udviklingstendenser er fælles for flere skoler:

Formålet med og indholdet af undervisningen ændrer sig. Der er sket en ændring fra undervisning om EF/EU, dvs om institutioner, beslutningsprocesser, handel og økonomisk samarbejde til et bredere europæisk perspek-

tiv med større vægt på unges vilkår, levilkår generelt, kultur i videste forstand. Desuden fra en kundskabs- og færdighedsorienteret undervisning til en styrkelse af den enkelte elevs alsidige udvikling. I dag tales der i formålsformuleringerne mere om at udvikle holdninger og personlige egenskaber end om viden. Også karakteren af udlandskontakterne ændrer sig - fra klasserejser med evt. skolebesøg til udvekslinger med privat indkvartering og fælles projekter mellem klasserne. Når man er privat indkvarteret, kommer man tæt på hverdagslivet i et andet land. Det giver stof til frugtbar undren, som bagefter kan bruges i undervisningen. Eleverne bliver bevidste om, hvad der virkelig har betydning og værdi i deres eget samfund, og de får sat spørgsmål ved det selvfølgelig og tilvante.

Der kan være hurdler at overvinde, både hos elever og lærere, men de allerfleste tilbagemeldinger er meget positive.

De fleste skoler er begyndt med at få én venskabsskole i et andet land. Hvis fremmedsproglæreren har bestemt, ligger den nok enten i Tyskland eller i Storbritannien. Så kan eleverne lære sprog direkte fra kilden. De kan til gengæld også blive frustrerede over, at de ikke kan forstå, hvad deres tyske kammerater siger, og at de jo ikke selv kan udtrykke sig på lige fod. Hvis man vil have „Erfolgserlebnis“ på tysk, skal man til Polen eller Frankrig.

Erfarne skoler siger, at de britiske skoler gerne vil have danske elever på be-

søg. De kommer bare ikke selv til Danmark. Også de engelske fremmedsprogslærere mener, at deres elever har bedst af at komme til Frankrig eller Tyskland og ikke til et perifert sprogområde. For de små lande gælder det derfor om at overbevise de andre om, at sproget ikke er et mål for samarbejdet, men et middel til kommunikation. Ideelt set skulle begge parter benytte et sprog, der ikke er modersmål for nogen af dem. Det er alligevel de færreste europæere, der i fremtiden kommer til at tale Oxfordengelsk eller Hannover-tysk, og det er bedre at tale flydende *med* fejl end at holde perfekt mund.

Når man kun har kontakt med én skole bliver samværet og de fælles projekter let præget af en dem-og-os holdning. Man kommer til at fokusere på forskellene i stedet for på lighederne. Den risiko er mindre, når skoler fra flere lande er sammen i et partnerskab. Det medfører også, at lærerne ikke kun tænker på, hvad deres egne elever kan opnå af fagligt og personligt udbytte. I et partnerskab planlægger man, så alle elever profiterer af samarbejdet. Det er denne form for skolebaseret, multilateralt samarbejde, som det nye SOCRATESprogram vil støtte. Derfor er det en god ide for skolerne at holde fast i det partnerskab, man er med i eller at begynde at se sig om efter venskabs-skoler, hvis man i fremtiden gerne vil arbejde grænseoverskridende. Danske skoler vil være attraktive samarbejdspartnere.

Er man i tvivl, kan man blot læse SOCRATESprogrammets overvejelser om skolens grundlæggende opgave „at

sikre lige muligheder for alle, at give unge ansvarsfølelse i et solidarisk samfund, at udvikle deres selvstændighed og evne til at vurdere, være kritiske og nyskabende, at give unge mulighed for at udnytte deres evner fuldt ud og realisere sig selv i forbindelse med deres erhvervsudøvelse, og at sikre dem en uddannelse og bekræftelse herpå, som letter deres indslusning i erhvervslivet, særlig ved at sætte dem i stand til at klare de teknologiske ændringer“. Det passer altsammen udmærket til vores formålsparagraf og vores undervisningstraditioner.

Der er i alle udviklingsarbejder en risiko, når iværksætter-euforien lægger sig og de eventuelle økonomiske tilskud forsvinder. Hvordan kan man gøre forsøgene til hverdag? Det kræver flere læreres deltagelse, opbakning fra ledelsen og en grundig orientering af alle kolleger, berørte forældre og skolebestyrelse, siger de erfarne skoler. En gennemdrøftet og nedskrevet skolepolitik på dette område er helt central.

Tegninger: Karin Heidemann Meyer